

הלכות שַׁבַּת סִימָן שְׁנוֹ שְׁנוֹ

ביאורים ומוספים

המים מקלחים מחמת כוח זריקתו, אלא כטבע מים הנשפכים. [וראה בביה"ל לעיל (סי' שיט סי"ז ד"ה מפזר) שכתב, שמעביר ד' אמות על ידי רוח חייב, אף שלא נעשה על ידו ממש].

[משנ"ב ס"ק ז]

דְּעַל-יְדֵי תַּכְסוּי מְסַמֵּל אֹתוֹ הַמָּקוֹם מִתְשַׁמֵּשׁ הַרְבִּיבִים³.

3) ואפילו אם הגומא רחבה ד' טפחים והיא מכוסה, כתב המאמר מרכזי (כאן) שהיא מקום פטור, ואין זה דומה למה שפסק השו"ע לעיל (סי' שמה סט"ו) שבית שאין תוכו גבוה י' טפחים דינו ככרמלית, כיון שהגומא אינה חשובה לקבוע לה שם רשות לעצמה.

[ביה"ל ד"ה ויפלו]

עַיֵן בְּמֵאמְרֵי מְרַדְּכֵי וּבִבְיַת מֵאִיד שֶׁפָּקְקוּ בְּזוֹה⁴.

4) שכתבו שמדברי רש"י לא משמע כן, וכן דעת הטור והשו"ע (כאן) שהוא מקום פטור [ונפקא מינה שלדעתם מותר לטלטל מרשות הרבים לגומא]. והבית מאיר הוסיף, שגם מה שכתב הריטב"א בשם הראב"ד שהגומא נחשבת לרשות היחיד, יתכן שכתב כן רק משום שסובר כהשיטות שחורים המפולשים מרשות היחיד לרשות הרבים ואינם גבוהים י' טפחים דינם כרשות היחיד [ראה משנ"ב לעיל סי' שמה ס"ק י], אבל לדעת רש"י יתכן שסובר שדינם כרשות הרבים, וכאן שהחור קטן כל כך [כמו שכתב הרמ"א ששיעורו הוא חצי אמה על חצי אמה ברום שלשת חומשי אמה] הריחו מקום פטור, כמבואר במשנ"ב לעיל (שם ס"ק יא), שכל שאין החור רחב ד' טפחים הרי הוא מקום פטור [ומה שצריך ביסויו הוא בכדי שלא יתמעט מג' טפחים ויהפך בכך להיות רשות הרבים, כמבואר כאן במשנ"ב ס"ק ז].

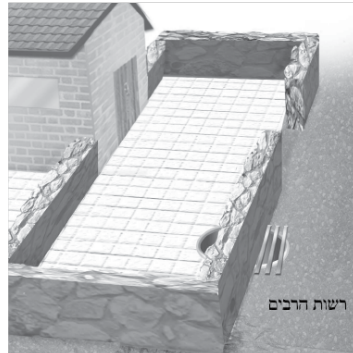
סִימָן שְׁנוֹ

דיני תְּצַר פְּחוֹת מְאָרְבַּע אַמּוֹת וְיָבִיב

[שו"ע ס"א]

שָׂאם יַעֲשֶׂנָה בַּחוּץ צְרִיף לְכַסּוֹתָהּ בַּנְּסִימִים¹.

1) כזה

[משנ"ב ס"ק א]

וַיֵּשׁ לְגֹזֵר שְׂמָא יִשְׁפֹּף לְהַרְיֵא מְרֻשּׁוֹתֵי-הַיְחִיד לְרֻשּׁוֹתֵי-הַרְבִּיבִים².

2) וכן כתב להלן (ס"ק ח) שמדאורייתא אין איסור לשפוף לחצרו, אף שהמים נשפכים ממנה לרשות הרבים. ובאופן ששופך באלכסון סמוך ליציאתם והמים ממהרים לצאת בכוח המרוץ שנתן בהם בזריקתו, כתבו השו"ע הרב (סעיפים א-ג) והחזו"א (או"ח סי' קה ס"ק ח) שנחשב הדבר להוצאה גמורה. ומה שהתירו לשפוף אף על פי שהמים מקלחים ויוצאים לרשות הרבים, מדובר באופן שאין

הלכות שבת סימן שנו שנו

רט באר הגולה

(טז) אסור אפלו למלאות (י) בחצר:

שנו דיני חצר פחות מארבע אמות וביב, ובו ג' סעיפים:

א משנה שם
ב עירובין פ"ח ב טור,
וכן קטב הרישב"א,
וכי' שם, דאדום
לחטאפק
סאתים מים, וכי'
מסתפק טפי לא
שכיח הוא ולא זני'
בה רבנו

א (א) *החצר שפחותה מארבע אמות על ארבע אמות (ב) שהיא סמוכה לרשות הרבים, אין שופכין לתוכה מים בשבת (ג) בימות החמה, שפינון שאין בה ארבע אמות אין סאתים מים שאדם עשוי להשתמש בכל יום ראוי לכל על בה ורואי כאלו שופך לרשות הרבים, לכן צריך לעשות גמא *שתהא חללה מחזקת סאתים הגה (ד) וכל גמא שהיא חצי אמה על חצי אמה ברום שלשה חמשי אמה מחזקת סאתים (רמב"ם), בין אם יעשנה בפנים בחצר או (ה) בחוץ, אלא שאם יעשנה בחוץ צריך (ו) לכסותה בנכרים⁴¹, (ז) כדי (ז) שתהא מקום-פטור *ויפלו המים מידו למקום-פטור, וכיון שיעשנה גמא (ח) *כיכול לשפך בה כל מה שירצה; ואם אינה מחזקת סאתים, לא ישפך

באר היטב

פשוט שאסור לשאב מים שם כי הוא ממלא מים במקמלית לחצר שהוא ר"ה ובה לא מהני עירוב ורבים נכשלים בזה, עכ"ל:
(ב) לכסותה. שאם לא יכסנה הל' ר"ה ואם ע"מ ג' הוי פרמלית, אכל אם היא מכסה אין לה אלא מקום-פטור:

באר הלכה

* חצר שפחותה וכו'. מורי שהמים שנשפכו בחוף החצר יורדין תחת כהל החצר לרשות הרבים, אכל אם מבנה תחתית החצר בטוב והמים לא יזוב שם, בודאי שרי. וכן משמע בעבודת-הקדש: * שתהא חללה מחזקת סאתים. וצריך שיהיה החלל מזויק סאתים קדם שיציעו המים להנצק שעל פתה שבו יוצא הקלות לרשות הרבים, שאם הנצק סמוך לקרקע של הגמא, אם כן תכף ששופך לתוכה מעט מים יצא לחוץ על ידו (רבנו יהונתן פירושו. ועין ברש"י דבור הפתחיל 'מן הנצק' וברשב"א. ומקל מקום לדינא קרוב הדבר גם הם מודים לדברי רבנו יהונתן, וכן פרש הפרטנורה), מהיו, בירושלמי על מתניין זו לא משמע פירושו רבנו יהונתן לכאורה, עין שם:
* ויפלו המים מידו למקום-פטור. בבית יוסף בשם הרישב"א איתא דחלל הגמא נחשב כרשות היחיד, דכיון דפי הגמא הוא בחוף החצר הוי הגמא בכלל חורי רשות היחיד, ומשלחן צדוף משמע דאף כשהוא עושה פי הגמא בחוץ, כל שסמכה לחצר ואין ביניהם רשות הרבים הוי הגמא ששופך בה מקום-פטור [פמ"ג]. ולעניות דעתי לא נהיאת דבריו כלל, דאף לדעת השולחן צדוף בענין שיעשה פי הגמא מבפנים, וכן משמע פשוטית המשנה דאורי לענין שפרכת המים בחוף החצר, וכן בעבודת-הקדש וברבנו ירחם משמע בן, וגם עקר דינו לא ידענא, אי שרי לשפך מים מבחוץ לתוך הגמא אחרי שעקר חלל הגמא מכסה בנסרים ומעלה הוא רשות הרבים, אשו אם יש סדק בכסוי הגמא לשפך המים בתוכה יתבטל ממקום זה מלמעלה שם רשות הרבים? ולכאורה אדרבה, אם הגמא מגלה יש עליה שם מקום-פטור כשאינה רחב ארבעה על ארבעה או שם פרמלית כשאינה גבוה עשרה, אכל כשסמכה בנסרים מאי מהני; ויבטלמא פרוש הרמב"ם, שעושה כמין קבה מלמעלה במקום הזה, בודאי לא ניתא להלוק, אכל לפי מה שכתב בשולחן צדוף שמכסה בנסרים. צריך עיון בעקר דינו אם מטר בזה. ובעקר סברת הרישב"א שפינון שפיה בחצר מקרי חורי רשות היחיד, עין במאמר מרדכי ובבית מאיר שפסקו בזה⁴²: * יכול לשפך בה וכו'. הינו שפטר לשפך בחצר,

(י) בחצר. כלומר דאסור לטלטל בחצר. ואם הלשוני'ים עמק עשרה הוא נחשב למחיצה ומטר לטלטל בחצר, אכל אסור למלאות ממנו כיון שאין מחיצה על גבו בינו לבין המים שבחוץ שהרי נפרץ במלואו והים הוי פרמלית, ראב"ד ורא"ש. פתח בחזק' באתן מקומות שיש נטר סמוך לתצרות,

משנה בורה

נשאר גרודים גבוהים עשרה: (טז) אסור אפלו למלאות. והוא הדין (י) לטלטל בחצר, כיון שהוא פרוץ יותר מעשר למקום האסור. במה דברים אמורים, כשאין לשון הים עמק עשרה, אכל אם הלשון עמק עשרה, שהמים שטפו קרקעית החצר ונעשה גמא עמקה עשרה טפחים, דפני הגמא גופא נחשב למחיצה בין המים ובין החצר (לא) ומטר לטלטל בחצר, אכל אסור למלאות ממנה, כיון שאין מחיצה על גבה בינו לבין המים שבחוץ:

א (א) חצר וכו'. כלל הדברים הנאמרים בסימן זה הוא פה: (ב) לפי ששעריו חז"ל, שקל אדם הוא צריך להשתמש בכל יום סאתים מים לרחץ בהם פניו ודיו ורגליו ושאר ענינים הצריכים לו, וכבר נודע דבשבת אסור לשפך מרשות היחיד לרשות הרבים או לפרמלית, ודרך כל אדם לשפך שופכין שלו לחצרו הסמוך לביתו שהוא רשותו והוא גם כן רשות היחיד, ומוציא מרשות היחיד לרשות היחיד, ושערו חז"ל דסאתים מים נבלעים בקרקע של ארבע אמות על ארבע אמות ואינם מטנפים הקרקע של החצר, וכיון שכן, אין מקפיד עליהם שיצאו לחוץ דוקא, ואז אפלו אם יצאו אחר כך לחוץ לא היתה מחשבתו לכן, ובשבת בעינו מלאכת מחשבת, ולא הוי כאלו מוציא מרשות היחיד לרשות הרבים; אכל אם הוא פחות מארבע אמות על ארבע אמות, דאז הסאתים מים מרבים ואינם נבלעים בקרקע ונעשה החצר רפש וטיט ודעתו קצה בזה בימות החמה, שדרך כל אדם להקפיד על חצרו שיהיה נקי, ולכן ניתא לה שזוכו משם לחוץ, ואם יצאו לחוץ נהנים מחשבתו, ויש לגזר שמא ישפך להדיא מרשות היחיד לרשות הרבים⁴³, ולכן צריך לעשות לחצר גמא שהיא מחזקת סאתים, ואז כשישפך לתוך החצר אינו מקפיד עליהם שיצאו לחוץ, כיון שאפשר להם לרדו ולנוח בגמא ולא יתטנף חצרו, ועל כן אפלו אם יצאו לחוץ לא הוי כמוציא מרשות היחיד לרשות הרבים: (ב) שהיא סמוכה לרשות הרבים. לאפוקי כשהיא סמוכה לפרמלית, ויכול לקמה בסוף הסעיף: (ג) בימות החמה. שאדם מקפיד על כליו חצרו ומסתמא ניתא לה שיצא לחוץ: (ד) וכל גמא וכו'. והוא הדין שיכול (ז) לשנותה בעמקה ובכרובה, וכן שיהיה חללה מחזקת סאתים: (ה) בחוץ. הינו בעד החצר: (ו) כדי וכו'. וגם כדי שלא יתא תקלה לרבים ר"מ⁴⁴: (ז) שתהא מקום-פטור. דעל ידי הפסוי מסתלק אותו המקום ממשמשי הרבים⁴⁵, והנה בגונא שצדו בהג"ה, בלא הכפסוי הוא גם כן מקום-פטור, והוא פחות מארבע על ארבע, אלא (א) פן יעלה אותו קרקעית העוקה רפש וטיט ויהיה פחות מן שלשה טפחים בגבה ותבטל לגבי רשות הרבים: (ח) יכול לשפך וכו'. ואפלו נתמלאה מערב שבת, (ז) שופך לתוכה, דכיון דמדאורייתא לית אסורא כי אם בשופך להדיא לרשות הרבים, וכן שתקנו חכמים גמא וכו' לשבת, שלא ישפך וישליכם להדיא לרשות הרבים, וכיון דאיכא הפנא על ידי עשיית הגמא שרי; ומתאי טעמא נמי התייר לשפך כל מה שירצה אף שהגמא מחזקת רק סאתים ובודאי יצאו הנוטרים לחוץ, וניתא לה בזה כדי

שער הציון

(י) מגן אברהם ושא"ב בשם פוסקים: (לא) ואין לחש שמא יעלה הים שרטון ויחטבל המחיצה, דמריי שהוא נחוק הרבה משפת הים. מגן אברהם בשם התוספות: (ב) כל על מן הלבוש, ועין שם כי קצרותי: (ג) בגדי ישיע: (ד) אחרונים: (ז) מגן אברהם ושאר פוסקים:

הלכות שבת סימן שנו

כה (ט) קָלַל. יָאֵם וְשִׁבְחָה אֲרַבְעָה עַל אֲרַבְעָה, אֶפְלוּ הוּא (י) אָרִיף (ז) וְקָטַן, יֵאוּ (יא) בִּימֹת
(ג) הַגְּשָׁמִים בְּחֶזֶק כְּלֵי-שָׁמַיִם, (יב) מִתֵּר לְשַׁפְּךָ בָּהּ כָּל מַה שִׁירְצָה. הַיְחָזֵק וְאֶבְסְדָּהּ (פְּרוּשׁ, בֵּית שֵׁשׁ
לוּ שְׁלֹשׁ דְּפָנוֹת, וְדָפֵן רְבִיעִית שֶׁמְעַמְדִּין בּוֹ דָּלַת אֵינָה מְגַפֶּפֶת כָּל עֵקֶר אֶלָּא בְּרַחְבּוֹ שֶׁל בֵּית כְּלוּ, וּפְעָמִים שְׁעוּשִׁים
לָהּ אִמָּה אַחַת פְּצִים מִקְּאָן וְאִמָּה אַחַת פְּצִים מִקְּאָן, כִּף פֶּרֶשׁ הַעֲרוּף, וּפְצִים הוּא מַעֲט כְּתוֹל יִשְׂרָאֵל וְשׂוּה) שְׂאֵין
בְּאֶחָד מֵהֶם לְכַד אֲרַבְעָה אַמּוֹת, מִצְטָרְפִין לְאַרְבַּע אַמּוֹת לְהַתִּיר לְשַׁפְּךָ בָּהֶם. הִגָּה וְהוּא הַדִּין (יג) שְׁמִי
דְּיוֹטָאוֹת שֶׁלִּפְנֵי שְׁמֵי עֲלִיּוֹת וְעֲלִיָּהֶם מְצוּיָה שְׂרָאוֹי הַמִּים לְבַלְעֵ בָּהֶם, אִם הֵם (ד) (יד) סְמוּכוֹת זו לְזוֹ מִצְטָרְפוֹת
(כ"י בִּשְׁם הַר"ר יוֹנָתָן). וְכַמָּה דְבָרִים אֲמֹרִים, בְּחֶזֶק הַסְּמוּכָה לְרִשׁוֹת-הַרְבֵּים, (טו) אֶבְל אִם הִיא סְמוּכָה
(ס) לְכַרְמְלִית, אֶפְלוּ הִיא קִטְנָה הַרְבֵּה אֵינָה צְרִיכָה גְּמָא אֶפְלוּ בִּימֹת הַחֲמָה (וְעַזֵּן לְקַמֵּן סִימָן שְׁעוֹ):
ב (ו) (טו) יָבִיב *שְׁמֻכְסָה (יז) אֲרַבְעָה אַמּוֹת בְּמִשְׁפָּךְ בְּרִשׁוֹת-הַרְבֵּים וְיֵשׁ בּוֹ אֲרַבְעָה עַל אֲרַבְעָה, מִתֵּר
(י) לְשַׁפְּךָ *אֶפְלוּ עַל-פִּי הַבֵּיב *אֶפְלוּ בִּימֹת הַחֲמָה, אֶף-עַל-פִּי שְׁהַמִּים יוֹצְאִים מִיָּד מִיָּדוֹ (יח) לְחֹזֵן,
הַבְּלִבְד (יט) שְׁלֵא יְהֵא סִילוֹן שֶׁל עֵץ שְׂאֵין הַמִּים רְאוּיִים לְבַלְעֵ, אֶבְל אִם עֲשׂוּי (כ) כְּעֵין רִצְפָּה
שֶׁל אֲבָנִים, מְבַלְעִים וְשָׂרִי. *וְהַרְמַבְ"ם, (כא) אֶפְלוּ הִנֵּה אֶף הַבֵּיב (כב) אוֹ הַצְּנוּר מֵאָה אִמָּה לֵא
יִשְׁפָּךְ עַל פִּיּוֹ בִּימֹת הַחֲמָה, אֶלָּא שׁוֹפֵךְ חוּץ לְבֵיב וְהֵם יוֹרְדִים לְבֵיב: ג (כג) וְכַמָּה דְבָרִים
אֲמֹרִים, כְּשֶׁהַמִּים יוֹצְאִים לְרִשׁוֹת-הַרְבֵּים, אֶבְל אִם הִיוּ יוֹצְאִים לְכַרְמְלִית מִתֵּר לְשַׁפְּךָ עַל-פִּי הַבֵּיב
אֶפְלוּ בִּימֹת הַחֲמָה: הִגָּה (כד) וְיֵשׁ אֲמֹרִים דְּאֵין חֲלוּק בֵּין כַּרְמְלִית לְרִשׁוֹת-הַרְבֵּים (כ"י בִּשְׁם תוֹסֵפוֹת וְהוּא"ש כ"י כִּינֵד

באר היטב

אלא כחו וכחו בכרמלית לא גזרו כמ"ש סימן שנה ס"א. ועס"י זה דניש
 חולקין וס"ל דאין חלוק בין פרמלית לר"ה, ע"ש: (1) ביב. פי' תריץ העשוי
 לקלח שופכין שבחצר לר"ה: (1) לשפך. דקיים לן ב'ד' אמות יש שעור לבלע.

משנה ברורה

שלא יתטפף חצרו, אפלו הכי שרי, דמפל מקום זכור הוא על-ידי
 עשית הגמא ולא גזרו בה: (ט) קלל. דגזרינן (ס) דלמא אתי לשפך
 סאתים, דהוא שעור תשמיש אדם ליום: (י) אריף וקטין. כגון
 שהוא ארף שמונה אמות ורחב שתיים, דמפל מקום יש כגון שעור
 לבלע סאתים: (יא) בימות הגשמים. שאין אדם (1) מקפיד על
 לבלוע חצרו ואינו מתכנן שיצאו לחוץ. ואי משום אנשים אחרים
 שיראו צנור מקלח ואתי למשרי גם בימות החמה, אמרינן שיהלו
 יותר שמי-גשמים הן, ואפלו שלא בשעת הגשמים, מתמצים הם מן
 הגשמים שהיו בהן מקדם: (יב) מתר לשפך בה זכור. ורצה לומר,
 אפלו בלא עשית גמא כלל: (יג) שתי דיוטאות. הינו שתי זיוין

(3) וקטין. כגון שהוא ארף שמונה אמות ורחב שנים, ומ"מ יש כגון שעור
 לבלע סאתים: (4) הגשמים. שאין אדם מקפיד על לבלוע חצרו ואינו מתכנן
 שיצאו לחוץ: (7) סמוכות. בתוך ד' פסחים: (ס) לכרמלית. לפי שאין כגון

באר הלכה

ואף-על-גב דאפשר שיצא המים מתחת כותל החצר לרשות הרבים, לא אכפת
 לו, וקל-ישבן אם ישפך בגמא עצמה (פוסקים): * שמכסה ארבע אמות
 במשך זכור. והוא הדין אפלו אם ברשות הרבים אינו מכסה, אלא שבחצר
 שעור ארף הביב עם החצר הוא ארבע על ארבע: * אפלו על-פי הביב.
 ומסתברא שמתר אפלו אם החצר פחות מארבע אמות, ומתר אפלו לשפך תוך
 החצר, כיון שיכול המים ליירד משם לתוך הביב, ודמיא דמקלין לעיל לשפך
 החצר כשיש עוקה ואפלו העוקה היא מבחוץ: * ולהרמב"ם זכור. והלשית
 זו, לעיל בסעיף א לענין גמא אין מתר לשפך תוך החצר כשאין עושה גמא
 אלא כשחוקקת החצר ארבע אמות על ארבע אמות מרבע, ולא נדעת המתבר
 לעיל בסעיף א דמתר ארף וקטין (הגרי"א, וכן מוכח בגמרא בהר"א), אף
 לדינא משמע מהאחרונים דלא נקטינן בהרמב"ם אלא כרב הפוסקים:

רחבין נגד פתחי העליות (ורחב (ו) כל זיו שתי אמות בארף ארבע אמות נגד העליות), ועל הידין יש מצויכה רבה שראוי לבלע בה המים
 הנשפכין עליהן: (יד) סמוכות זו לזו. ורצה לומר, (ט) בתוך ארבעה פסחים, מצטרפות כאלו היו במקום אחד, ואם-כן היו ארבע אמות על
 ארבע אמות, ומתר לשפך עליהן יורדין לרשות הרבים להדיא: (טו) אבל זכור לכרמלית. אפלו כשהיא סמוכה לרשות הרבים אינו
 אסור בה משום גזרה דלמא אתי זורק להדיא לרשות הרבים, ובכרמלית לא שפך זה, דאפלו כי זורק להדיא: גם-כן ליכא אסורא דאורייתא.
 (ט) ועזן לקמן סוף סימן זה דניש חולקין: ב (טז) ביב זכור. הוא תריץ העשוי לקלח שופכין שבחצר לרשות הרבים: (יז) ארבע אמות
 במשך. צריך לומר במשך ארבע אמות, ורצה לומר, שארבע אמות הראשונות הסמוכות להחצר הוא מקסה והוא רחב גם-כן ארבע אמות
 (והוא הדין (י) אם הוא רחב רק שתי אמות ויש בארכו שמונה אמות), דבשעור זה יש שעור לבלע סאתים מים שאדם עשוי להסתפק בכל
 יום, ועל-כן מקלין בה לשפך על-פני הביב העומד בחצר, כמו בחצר שהוא מחזיק ארבע אמות על ארבע אמות, וכנ"ל: (יח) לחוץ. כיון
 (יא) דהוא אינו מכון דנקא שיצאו לחוץ, ועל-כן אפלו כשיצאו לחוץ שרי, וכנ"ל בריש הסימן: (יט) שלא יהא זכור. דאם הביב של עץ, הו
 כמכון בהדיא שיצאו לחוץ, ואפלו מחזיק מאה אמה אסור: (כ) כעין רצפה של אבנים. מירי (יג) שמרצף באבנים חלקים קטנים, כמו
 שמרצף רחובות ונחצרות, שיש הרבה עפר בין אבן לאבן לבלע: (כא) אפלו הנה ארף הביב זכור. ורצה לומר, שארף הביב בחצר הוא מאה
 אמה, וכשעור זה בודאי יבלע המים במקרקע, אפלו הכי אסור מפני שהמים יוצאין מכותו לרשות הרבים (שם ברמב"ם). ונקטינן להקל פסקרא
 ראשונה [א"ר]: (כב) או הצנור. צנור מקרי מה שמוציאין על הגג ועל-ידי יורד הקלות לרשות הרבים: ג (כג) במה דברים אמורים זכור.
 והו סיום דברי הרמב"ם, (יג) וגם לדין נפקא-מנה בנה, דהינו אם הביב הנה של עץ, שאינו עשוי לבלע בו המים ובודאי יצאו לחוץ ברשות
 הרבים, דנה אסור אפלו לדעה ראשונה, אבל כשהיא סמוכה לכרמלית מתר אפלו בשל עץ, והטעם בכל זה, כיון דאינו שופך בהדיא
 לכרמלית רק שהוא בא מכותו, סביבא לן דכחו בכרמלית לא גזרו: (כד) ויש אומרים דאין חלוק זכור. אף דאנן נקטינן לדינא דאפלו
 כשהמים יוצאים לרשות הרבים מתר בביב, וכמו שכתבנו בסעיף קטן כא, מל מקום נפקא-מנה מ"ש אומרים הנה לענין סילון של עץ, וכמו
 שכתבנו בסעיף קטן כג, או כשהביב אין מקסה ארבע אמות בהפרמלית, דלמשלחן-ערוף מתר ולהיש-אומרים אסור; וגם נפקא-מנה לענין
 חצר קטנה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות, דסתם המתבר לעיל בסוף סעיף א דבסמוכה לכרמלית מתר, (יד) ולהיש-אומרים

שער הציון

(ס) גמרא: (1) גמרא: (f) פירי-גמדים: (מ) אחרונים: (ט) ו' ומגן-אברהם ושא: (י) פשוט לדעת רבי אליעזר בן-יעקב דפוסק השלחן ערוך פתה: (יא) רש"י:
 (יב) קרבן-נתנאל: (יג) הגר"י ופשוט: (ד) ט"ז ומגן-אברהם ושא:

הלכות שַׁבַּת סִימָן שְׁנֵי

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק י]

דמְּקַל מְּקוֹם יֵשׁ בְּאֵן שְׁעוֹר לְבָלֵעַ סְאֲתִים⁶.

[משנ"ב ס"ק כד]

מְּקַל מְּקוֹם נְּפִקָּא-מְּנָה מִשְׁ-אוּמְּרִים הִזָּה לְעֵנֵן סִילוֹן שֶׁל עֵץ⁸.

8 ולענין צינורות של שופכין שבבית שמקלחים מים לכרמלית, כתב החזו"א (או"ח סי' קד ס"ק ב) שאנו נוהגים היתר בדבר, ואף על פי שהצינורות הם של מתכת שאין ראויים לבלוע, ולהלכה יש להחמיר כדעת היש מפרשים שהביא הרמ"א המחמירים בכחו בכרמלית, מימ כיון שהצינורות סתומים ואי אפשר להשתמש בהם מן הבית, אינם נחשבים לחורי רשות היחיד אלא למקום פטור, ונמצא שהמים עוברים מרשות היחיד לכרמלית דרך מקום פטור, ובאופן זה התיר הרמ"א לכל השיטות [כמבואר בסוף דבריו].

עוד כתב, שאם המים מקלחים מהצינורות לרשות הרבים יש לאסור, כיון שאסור להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים דרך מקום פטור. וכן אם פי הצינור נמצא בכרמלית או בצידי רשות הרבים [שדינם בכרמלית] אסור, כיון שהמים מקלחים לאחר מכן לרשות הרבים. אמנם, אם בכרמלית שלשם נשפכים המים יש ד' אמות שראיות לבלוע, יש לומר שמתור. ואם המים מקלחים מהצינורות לחצר שאינה מעורבת, יש להתיר גם אם נחשיב את הצינורות לחורי רשות היחיד, משום שהוא כוחו בחצר שאינה מעורבת שמתור, וכמו שכתב הרמ"א בסוף דבריו.

ולענין צינורות שמביאים מים לבית, כתב החזו"א (שם) שיש להתיר אפילו אם המים באים מכרמלית, כיון שלהלכה אין דין חורים לכרמלית [כמבואר בשו"ע לעיל סי' שמה סי"ט ומשנ"ב שם ס"ק פז], ואם כן הצינורות הם מקום פטור, ובפרט שאין מביאים את המים בידיים אלא בפתיחת הברו. ואין לאסור מחמת שהמים עוברים דרך בתים וחצרות שלא עירבו, שכיון שאין הצינורות פתוחים אליהם אינם בטלים לשם והריהם כרשות בפני עצמה. ועוד, שהרי אין זה אלא כוחו, ובחצר שאינה מעורבת יש להתיר כוחו וכנ"ל.

5 ודוקא אם רצפת החור ראויה לבלוע נכמו שכתב הרמ"א לגבי ב' דיוטאות ששופכות על המעזיבה שצריך שתהיה ראויה לבלוע, אבל אם קרקע החור היא מעץ שאינו ראוי לבלוע [כמבואר להלן ס"ב לגבי סילון], כתב החזו"א (או"ח סי' קג ס"ק כה) שאסור לשפוך לשם.

[משנ"ב ס"ק טו]

וְעֵין לְקַמֵּן סוּף סִימָן זֶה דִּישׁ חוֹלְקִין⁶.

6 זוהי דעת היש מפרשים שהביא הרמ"א להלן (ס"ג), שסוברים שכוח בכרמלית אסור, כיון שחוששים שמא יבוא להתיר גם ברשות הרבים, ואין להתיר אלא בכרמלית שחוץ לעיר.

[שו"ע ס"ב]

כִּיב שְׂמֻכָּסָה אֲרָבַע אַמּוֹת בְּמִשְׁפַּח בְּרִשׁוֹת-הָרִבִּים וְיֵשׁ בּוֹ אֲרָבַע עַל אֲרָבַע, מִתַּר לְשַׁפָּף אֶפְלוֹ עַל-פִּי הַבַּיִת⁷.

7 כזה ו

